

Solidarity Fund PL
in Moldova

RAPORT DE ACTIVITATE

Solidarity Fund PL în Moldova

1 ianuarie – 31 decembrie 2020

Legendă: Alexandru Casap, Director SRL Cobasal, din localitatea Orhei, utilizează drona procurată în cadrul proiectului „Aplicarea dronelor de înaltă precizie în agricultură” susținut de SFPL în Moldova pentru a fertiliza pământul.

Foto: SFPL în MD

CUPRINS

ACRONIME ȘI ABREVIERI	3
DESPRE ORGANIZAȚIE	4
Misiune. Procese și Programe. Rezumat.	
DEZVOLTARE RURALĂ	6
Contribuirea la dezvoltarea economiei rurale.	
DEZVOLTAREA URBANĂ	9
Contribuirea la procesul de revitalizare urbană.	
DEZVOLTAREA COMUNITĂȚILOR LOCALE PE AMBELE MALURI ALE NISTRULUI	11
Contribuirea la consolidarea încrederii.	
RĂSPUNS LA PANDEMIA COVID-19	12
BUGET	14
Surse de finanțare. Distribuirea bugetului. Structura cheltuielilor.	
ANEXE	16
Anexa 1: Lista proiectelor finanțate	

ACRONIME ȘI ABREVIERI

A2S	Acces pentru Succes
ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
AIPA	Agenția de Intervenție și Plăți în Agricultură
ELARD	European LEADER Association for Rural Development (Asociația Europeană LEADER pentru Dezvoltarea Rurală)
FNI	Fondul Național de Investiții
FNDR	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
GAL	Grup de Acțiune Locală
IEV	Instrumentul European de Vecinătate
ÎMM	Întreprinderi mici și mijlocii
LEADER / CLLD	Liaison entre actions de développement de l'économie rurale/ Community-led Local Development (Legături între acțiuni pentru dezvoltarea economiei rurale/ Dezvoltare locală condusă de comunitate)
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova
MCÎ	Măsuri de Consolidare a Încrederii
MFDPR	Ministerul Fondurilor pentru Dezvoltare și Politică Regională al Republicii Polone
MFPR	
PAA	Planul Anual de Acțiuni
PMR	Programul Municipal de Revitalizare
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
PRU	Program de Revitalizare Urbană
REDR	Rețeaua Europeană de Dezvoltare Rurală
RM	Republica Moldova
RNL	Rețeaua Națională LEADER din Republica Moldova
RNRU	Rețeaua Națională de Revitalizare Urbană din Republica Moldova
V4	Grupul Visegrad (Cehia, Ungaria, Polonia, Slovacia)

DESPRE ORGANIZAȚIE

SOLIDARITY FUND PL este o fundație a trezoreriei statului polonez înființată în anul 1997 de către Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone. Fundația își orientează activitatea spre cooperare pentru dezvoltarea socială, civică și economică a țărilor din Parteneriatul Estic. Astfel, organizația sprijină transformările democratice, consolidarea societății civile, buna guvernare, dezvoltarea comunitară și alte acțiuni de dezvoltare în mai multe țări precum Belarus, Ucraina, Republica Moldova, Georgia. Mai multe informații despre Solidarity Fund PL sunt disponibile pe [pagina oficială](#) a fundației.

În Republica Moldova, reprezentanța Solidarity Fund PL și-a început activitatea în 2012, când a fost încheiat Memorandumul de Înțelegere între cele două țări. Timp de 8 ani de activitate, Solidarity Fund PL în Moldova și-a concentrat eforturile pentru a dezvolta soluții sistemice de dezvoltare pentru comunitățile locale.

Misiunea reprezentanței este de a dezvolta și modela instrumente de dezvoltare locală în țară, astfel încât acestea să favorizeze prosperitatea și bunăstarea cetățenilor și să creeze noi oportunități de dezvoltare.

MISIUNE

Misiunea reprezentanței este de a dezvolta și modela instrumente de dezvoltare locală în țară, astfel încât acestea să favorizeze prosperitatea și bunăstarea cetățenilor și să creeze noi oportunități de dezvoltare.

Organizația a susținut continuu crearea parteneriatelor durabile, facilitând dialogul și colaborarea dintre comunitățile locale, instituțiile statului și partenerii de dezvoltare. Până la finele anului 2020, SFPL în MD a contribuit la crearea a **90 de parteneriate** și a susținut aproximativ **700 de proiecte de dezvoltare locală**. Anume datorită abordării participative, care presupune că **dezvoltarea este o investiție a mai multor părți**, programele demarate în satele și orașele Moldovei au adus rezultate vizibile. Programe reprezentative în acest sens sunt **abordarea LEADER** – care impulsionează **dezvoltarea economiei în sate** – și **Revitalizarea Urbană** – care asigură generarea unor **transformări de ordin arhitectural, economic și social în orașele din Republica Moldova**.

90
parteneriate

700
proiecte de
dezvoltare locală

Solidarity Fund PL în Moldova se axează pe crearea unor procese de dezvoltare sustenabile care să asigure valoare și impact pe termen lung în comunitățile din Republica Moldova. Astfel, toate programele reprezentative ale Solidarity Fund PL în Moldova se bazează pe o colaborare fructuoasă între toți partenerii implicați la fiecare etapă a procesului de dezvoltare.

PROCESE ȘI PROGRAME. REZUMAT.

Anul 2020 s-a dovedit a fi unul extrem de provocator pentru organizație, fiind un an de cotitură pozitivă pentru mai multe procese demarate anterior. Activitățile întreprinse în suportul dezvoltării comunitare au căpătat noi dimensiuni. Acest lucru a dus la extinderea organizației atât în plan de activități desfășurate, cât și în plan de echipă. Astfel, la finele anului 2020, echipa organizației s-a dublat, ajungând la un număr de 26 persoane. Aceste schimbări au fost generate drept urmare a rezultatelor înregistrate pe direcțiile de dezvoltare rurală și urbană, și anume:

DEZVOLTARE RURALĂ – PROGRAMUL LEADER

- **LEADER ajunge a fi recunoscut drept Program Național de dezvoltare rurală.** În 2020 au fost adoptate și au intrat în vigoare amendamente la legislația Republicii Moldova, care permit ca Grupurile de Acțiune Locală din țară să fie finanțate din surse publice. Astfel, a fost consolidată colaborarea între Reprezentanță, Rețeaua Națională LEADER și Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului pentru dezvoltarea cadrului legal și de implementare a Programului Național LEADER. În acest context, Reprezentanța a semnat un memorandum de cooperare cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului privind implementarea abordării LEADER ca instrument al politicii de dezvoltare rurală (iunie 2020).
- **Rețeaua Națională LEADER a fost consolidată drept organizație ce asigură rolul de „garant”** al proceselor de funcționare a abordării LEADER în țară. Aceasta a preluat în totalitate metodologia și activitățile de creare a Grupurilor de Acțiune Locală, fiind responsabilă pentru respectarea tuturor principiilor de funcționare LEADER.
- **Abordarea LEADER a fost inclusă în prioritățile de dezvoltare ale UE și USAID pentru Moldova.** Acest fapt a generat crearea noilor oportunități de dezvoltare pentru GAL-urile din țară, acestea fiind eligibile pentru diverse programe de dezvoltare locală.
- **Grupurile de Acțiune Locală și-au consolidat capacitățile de funcționare,** 23 de GAL-uri demarând 230 de proiecte de dezvoltare locală (la o scară mică) în valoare de 780 mii EURO.
- **A fost inițiată pilotarea finanțării proiectelor de dezvoltare implementate direct de antreprenori -** Fondul de Inițiative Pilot EU-LEADER, în cadrul căruia se acordă cofinanțare pentru 12 antreprenori care implementează proiecte de dezvoltare în zonele rurale (la scară mică).

DEZVOLTARE URBANĂ – REVITALIZAREA URBANĂ

- **Revitalizarea urbană a fost inclusă în Programul ministerial de Dezvoltare Urbană,** finanțat prin Fondul Național de Dezvoltare Regională pentru perioada 2021-2023. Proiectele de revitalizare vor fi finanțate în orașele care au deja dezvoltate Programe de Revitalizare Urbană (PRU), urmând să fie selectate în baza unui concurs anual.
- **8 orașe au primit cofinanțare pentru implementarea Programelor de Revitalizare Urbană** care presupun acțiuni de dezvoltare a infrastructurii urbane mici (căi de acces, canalizare, iluminat ș.a.), revitalizarea zonelor verzi și a spațiilor publice și sprijinirea instituțiilor de învățământ. Valoarea investiției este de aproximativ 700 mii EURO, dintre care aproximativ 290 mii EURO sunt granturi acordate orașelor de către Reprezentanță.
- **A fost creată Rețeaua Națională de Revitalizare Urbană** (decembrie 2020), ce cuprinde 13 orașe. Rolul RNRU va fi de a asigura sustenabilitatea și calitatea proceselor de revitalizare și dezvoltare în orașele din Republica Moldova.

PROGRAMUL MĂSURILOR DE CONSOLIDARE A ÎNCREDERII DINTRE COMUNITĂȚILE DE PE AMBELE MALURI ALE NISTRULUI:

- **Proiectul Acces pentru Succes (A2S), implementat în 2017-2020, a fost finalizat cu succes,** ceea ce a permis dezvoltarea unei metodologii de lucru pentru consolidarea încrederii locuitorilor de pe ambele maluri ale râului Nistru;
- **A fost pregătit un concept pilot** pentru implementarea abordării LEADER în comunitățile rurale de pe malul stâng al Nistrului;
- **Procesul de Consolidare a Măsurilor de încredere a tranziționat în A2S+,** proiect ce permite ca parteneriatele stabilite să beneficieze de noi oportunități de colaborare.

DEZVOLTARE RURALĂ

Colaborarea multidimensională între comunitățile locale, instituțiile statului, partenerii de dezvoltare asigură transformarea instrumentelor, ce s-au dovedit a fi eficiente, în soluții sistemice care în timp pot lua forma unor Programe naționale de dezvoltare locală. Un exemplu în acest sens ar fi abordarea LEADER care în Republica Moldova s-a lansat în anul 2016, drept instrument de dezvoltare economică a satelor. Solidarity Fund PL în Moldova, cu sprijinul Polish aid, a Uniunii Europene și USAID, a susținut la fiecare etapă implementarea acestei abordări în țară.

Împreună cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova, Rețeaua Națională LEADER din Republica Moldova, comunitățile locale și partenerii de dezvoltare, Solidarity Fund PL în Moldova și-a consolidat eforturile pentru asigurarea funcționării durabile a abordării LEADER în susținerea zonelor rurale. Astfel, la finele anului 2020 abordarea LEADER acoperea peste 35% din satele Moldovei și număra peste 700 proiecte mici implementate în sate de antreprenori, autorități publice locale și societatea civilă. Au fost create peste 400 locuri noi de muncă în mediul rural din Republica Moldova iar micro-proiectele locale au avut rol de activizare a localnicilor și au motivat persoanele fizice care au primit finanțare să-și înregistreze afacerile.

În anul 2020, **organizația a întreprins un șir de activități**, și anume:

- A.** Sprijin privind crearea cadrului legislativ pentru Programul Național LEADER;
- B.** Susținerea Rețelei Naționale LEADER;
- C.** Sprijin financiar pentru GAL-uri - Fondul de Dezvoltare Rurală UE-LEADER;
- D.** Promovarea abordării LEADER / CLLD ca prioritate de dezvoltare în Moldova pentru activitățile partenerilor de dezvoltare;
- E.** Activități de pilotare în zonele rurale.

A. SPRIJIN PRIVIND CREAREA CADRULUI LEGISLATIV PENTRU PROGRAMUL NAȚIONAL LEADER

La inițiativa MADRM, în primele luni ale anului 2020, Solidarity Fund PL în Moldova a elaborat o analiză ex-ante privind scenariile de funcționare a GAL-urilor și efectele lor. În baza rezultatelor analizei, MADRM a decis pregătirea un act special privind GAL-urile, care definește statutul și principiile creării și funcționării GAL-urilor. În perioada februarie-septembrie, grupul de lucru instituit de MADRM a pregătit proiectul de lege, la baza acestui document fiind experiența acumulată de Solidarity Fund PL în Moldova în crearea și funcționarea GAL-urilor în RM. Proiectul de lege a fost aprobat în Guvern în decembrie 2020, obținând undă verde pentru examinarea ulterioară în plenul Parlamentului.

În februarie 2020, în a doua lectură, au fost adoptate modificări la Legea privind autoritățile locale (LEGEA nr. 436 din 28-12-2006) și la Legea privind subvențiile agricole (LEGEA nr. 276 din 16-12-2016), care au fost pregătite de MADRM în cooperare cu RNL și Solidarity Fund PL în Moldova. Datorită modificărilor care au intrat în vigoare în aprilie 2020, autoritățile locale au obținut dreptul de a crea și participa în GAL-uri și posibilitatea de a le finanța din bugetele locale. Pe de altă parte, amendamentele Legii privind subvențiile agricole au introdus în cadrul legislativ definițiile „abordare LEADER”, „GAL”, „Strategia de Dezvoltare Locală” și „Programul LEADER” și au stabilit metodele de finanțare pentru Programul de stat LEADER în valoare de până la 5% din FNDR.

Aceste modificări legale – după adoptarea de către parlament a unui act special privind GAL-urile, care se preconizează în 2021 – vor permite implementarea Programului Național LEADER. Faza de pilotare a Programului este planificată pentru 2021-2023, iar programul complet urmează să fie continuat în 2024-2027. La sfârșitul anului 2020, în cadrul MADRM a fost înființat un grup de lucru, care a început să lucreze la elaborarea

documentelor de implementare, pe baza experienței practice de cooperare și funcționare a GAL-urilor, și care a inclus membrii echipei Solidarity Fund PL în Moldova.

Cadrul de cooperare dintre Solidarity Fund PL în Moldova și MADRM a fost stabilit în Memorandumul de înțelegere privind cooperarea pentru implementarea Programului Național LEADER, din iunie 2020. Documentul a fost semnat în prezența Ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului, Ion Perju, și a ambasadorului polonez în Moldova, Bartłomiej Zdaniuk, precum și a șefului delegației UE la Chișinău, Peter Michalko. Memorandumul a fost semnat pentru trei ani, declarând voința MADRM de a implementa Programul Național LEADER și disponibilitatea Solidarity Fund PL în Moldova de a sprijini implementarea Programului, inclusiv finanțarea GAL-urilor, și de a ajuta la pregătirea cadrului legal și de implementare, oferind sprijinul necesar pentru implementarea cu succes a Programului Național LEADER.

B. SUSȚINEREA REȚELEI NAȚIONALE LEADER

Rețeaua Națională LEADER este asociația care reunește, susține și reprezintă GAL-urile din țară, asigurând calitatea proceselor desfășurate și corespunderea acestora cu principiile LEADER.

În anul 2020, organizația a promovat RNL drept partener principal în toate procesele de instituționalizare a abordării LEADER. Mai exact, organizația a împărtășit din experiența de implementare a abordării LEADER acumulată de-a lungul timpului, în principal ce ține de metodologia de creare a GAL-urilor (elaborată în 2017-2019) și a oferit asistență în implementarea acestora în 2020. În cadrul proiectului *LEADER pentru prosperitate rurală în Moldova*, în cadrul componentei de creare a GAL-urilor noi, RNL preluat implementarea tuturor activităților, iar Solidarity Fund PL în Moldova vine în suport.

La fel, Solidarity Fund PL în MD a oferit suport pentru consolidarea instituțională a RNL în plan de elaborare a politicilor și reglementărilor interne ale RNL, sprijin pentru definitivarea planului anual și a strategiei de dezvoltare a RNL pentru 2021. Tot în acest context, în perioada martie-decembrie, organizația a acordat un grant pentru RNL ce a asigurat acoperirea cheltuielilor de oficiu, desfășurarea activităților și remunerarea pentru o parte din membrii echipei.

În continuare, RNL a reușit să inițieze independent proiecte ce țin de dezvoltarea GAL-urilor sau cooperarea și schimbul de experiențe la nivel internațional. Rețeaua a preluat, de asemenea, colaborarea stabilită anterior prin intermediul Solidarity Fund PL în Moldova cu European LEADER Association for Rural Development (ELARD).

C. SPRIJIN FINANCIAR PENTRU GAL-URI - FONDUL DE DEZVOLTARE RURALĂ UE-LEADER

La începutul anului 2020, în lunile februarie-aprilie, 23 de GAL-uri au fost selectate prin concurs, urmând să beneficieze de cofinanțare pentru circa 230 de proiecte de dezvoltare locală. Aceasta datorită *Fondului de Dezvoltare Rurală LEADER-UE*, lansat în același an.

Valoarea tuturor granturilor pentru GAL-uri constituie suma de 800 mii EURO, iar împreună cu cofinanțările locale, suma Fondului ajunge la circa 1.3 milioane EURO. Precizăm că Fondul este finanțat 40% din sursele Polish aid și aproximativ 60% din fondurile Uniunii Europene. Proiectele cofinanțate din Fond vor fi realizate la nivelul GAL-urilor în perioada mai 2020 - mai 2021. Astfel, 230 proiecte inițiate de antreprenori, APL și organizații locale vor fi susținute de GAL-uri în satele Moldovei.

D. PROMOVAREA ABORDĂRII LEADER / CLLD CA PRIORITATE DE DEZVOLTARE ÎN MOLDOVA PENTRU ACTIVITĂȚILE PARTENERILOR DE DEZVOLTARE

În 2020, Uniunea Europeană a introdus abordarea LEADER / CLLD în prioritățile sale de asistență de dezvoltare pentru Moldova. UE a inclus abordarea LEADER în programul EU4Moldova: Regiuni-cheie, lansat pentru perioada 2020-2021 în regiunile Ungheni și Cahul. PNUD-Moldova, în calitate de implementator al programului, a sprijinit GAL-urile din aceste regiuni în baza metodologiei dezvoltate de Solidarity Fund PL în Moldova pentru a asigura

coerența abordării și principiilor de cooperare cu GAL-urile.

În aprilie 2020, SFPL în MD a finalizat implementarea proiectului „Activități USAID-LEADER”, în cadrul căruia au fost create 8 GAL-uri (inclusiv cofinanțarea concursului-pilot de finanțare GAL, au fost implementate aproximativ 70 de micro-proiecte) și a fost definitivată metodologia privind crearea GAL-urilor. Activitățile demarate s-au încheiat în februarie 2020. Proiectul și rezultatele acestuia au fost evaluate (iarna 2019/2020) ca parte a angajamentului de dezvoltare al USAID în Moldova în perioada 2015-2020. Raportul de evaluare a recomandat USAID să sprijine în continuare abordarea LEADER și GAL-urile ca instrument eficient de susținere a implicării cetățenilor în procesele de dezvoltare la nivel local, indicând organizația ca implementatorul natural al acțiunii.¹

În continuarea acestor acțiuni, în august 2020, Solidarity Fund PL în Moldova și USAID au semnat un acord privind cofinanțarea activităților care susțin procesul de extindere a abordării LEADER în Moldova ca parte a proiectului LEADER pentru Moldova Rurală, planificat pentru 2020-2023. Proiectul a fost lansat oficial în cadrul unui eveniment online în septembrie, cu participarea directorului Departamentului de cooperare pentru dezvoltare din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, Marek Kuberski și a asistentului administratorului USAID, Brock Bierman, responsabil pentru regiunea Europa și Euroasia. În perioada septembrie-decembrie 2020, a fost desfășurată o serie de activități de pregătire cu privire la acest proiect.

E. ACTIVITĂȚI DE PILOTARE ÎN ZONELE RURALE

Solidarity Fund PL în MD este în continuă căutare de noi instrumente economice care pot contribui la dezvoltarea antreprenoriatului rural, promovarea modelelor de urmat pentru comunitățile locale, identificarea și consolidarea unor sectoare economice sau produse locale, aducerea inovației în localități prin intermediul parteneriatelor create etc. Astfel, în anul 2020, în cadrul organizației a fost conturată o nouă direcție de Dezvoltare Economică Locală. Prin intermediul acesteia sunt testate mai multe programe-pilot și instrumente noi care ar putea contribui la dezvoltarea economiei locale.

Astfel, în luna mai a fost lansat un Fond pilot numit „Inițiative Pilot LEADER-UE”, care are ca scop sprijinirea antreprenoriatului în zonele rurale. Prin intermediul fondului, organizația și-a propus să sprijine direct mai mulți antreprenori din zonele rurale ale Republicii Moldova, iar în baza experienței acumulate, să schițeze un mecanism de finanțare la scară mai mare care va putea fi preluat și aplicat de GAL-uri. Bugetul fondului este în mărime de 200 mii EURO, 40% fiind din sursele Polish aid și aproximativ 60% din fondurile UE. La concursul lansat, au participat 120 de antreprenori, dintre care, 12 cereri au fost acceptate pentru susținere financiară.

Proiectele susținute vizează dezvoltarea turismului rural, suport pentru prelucrarea produselor lactate pentru fermierii mici, dezvoltarea apiculturii (o rasă autohtonă de albine), sprijin pentru cultivarea plantelor medicinale și aromatice, inclusiv migdale, cătină, precum și utilizarea soluțiilor eficiente din punct de vedere energetic. Unele dintre proiecte vor fi implementate de partenerii locali de pe teritoriul GAL-urilor, fapt ce va permite realizarea unei analize privind proiectele mici finanțate de GAL (proiecte de activizare) și impactul includerii proiectelor mai mari în activitatea GAL (proiecte de dezvoltare).

1. A se vedea: Accountability in Moldova (AIM) whole of project performance evaluation report, February 2020, pag. 57
[@] https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00WGVR.pdf (din 17.01.2021)

DEZVOLTAREA URBANĂ

Pe parcursul anului 2020, organizația a continuat activitățile demarate anterior în cadrul direcției de Dezvoltare Urbană. Prin programul de Revitalizare Urbană, se setează mici pași pentru reinventarea orașelor (cu accent pe zona de revitalizare), unde interacțiunea comunitară și socială este încurajată. Aceasta funcționează asemeni unui catalizator - intervențiile la nivel de infrastructură în orașe, generând totodată schimbări sociale și economice la nivel local. Procesul de Revitalizare Urbană a fost inițiat în Republica Moldova din 2017 de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, cu suportul Ministerului Fondurilor pentru Dezvoltare și Politică Regională al Republicii Polone, în cooperare cu Solidarity Fund PL în Moldova.

Fiind la al treilea an de implementare, **Revitalizarea Urbană** ar fi un alt **exemplu de transpunere în Program național** de dezvoltare locală. În anul 2020, acest instrument ajunge a fi recunoscut drept instrument național de dezvoltare urbană prin alocarea fondurilor publice în cadrul FNDR pentru investiții în domeniul revitalizării.

Astfel, principalele **activități ale Solidarity Fund PL în Moldova în domeniul dezvoltării urbane s-au axat pe următoarele domenii:**

- A.** Sprijin pentru consolidarea instrumentelor și politicilor naționale în domeniul dezvoltării urbane;
- B.** Implementarea Programelor de Revitalizare Urbană;
- C.** Susținerea creării Rețelei Naționale de Revitalizare Urbană;
- D.** Consolidarea capacităților locale și cooperări externe.

A. SPIRIJIN PENTRU CONSOLIDAREA INSTRUMENTELOR ȘI POLITICILOR NAȚIONALE ÎN DOMENIUL DEZVOLTĂRII URBANE

Pentru a susține eforturile MADRM de instituționalizare a abordării de revitalizare urbană, Solidarity Fund PL în Moldova a inițiat în decembrie 2020 **Fondul de Sinergie** pentru cofinanțarea proiectelor de revitalizare (componenta economică și socială/civică) ce vor fi selectate spre finanțare în cadrul FNDR. Implementarea primelor proiecte de sinergie este planificată pentru a doua jumătate a anului 2021.

Un alt eveniment important în cadrul politicilor publice reprezintă adoptarea **Programului Național de dezvoltare a orașelor-poli de creștere** în Republica Moldova prin Hotărârea de Guvern nr. 916/2020 din 16.12.2020. Documentul prevede crearea unei rețele de orașe – poli de creștere regională, constituită din șase orașe: Cahul, Comrat, Edineț, Orhei, Soroca și Ungheni. Această decizie a fost precedată de un studiu elaborat în perioada august – noiembrie 2020 pentru evaluarea potențialului instituțional al celor șase orașe-poli de creștere. În cadrul studiului, au fost întocmite două rapoarte - unul pregătit de către Ministerului Fondurilor pentru Dezvoltare și Politică Regională a Republicii Polonia (MFDPR) și un supliment la raport întocmit de Solidarity Fund PL în Moldova. Rapoartele conțin evaluarea potențialului instituțional al orașelor și scenarii posibile pentru operaționalizarea Programului Național la nivel local, inclusiv crearea Unităților de Implementare a Proiectelor și necesitățile legate de dezvoltarea acestora.

În septembrie 2020, MADRM a aprobat **Ghidul privind revitalizarea urbană pentru orașele** din Republica Moldova. Acest ghid a fost pregătit în baza experiențelor de revitalizare din Moldova și Polonia, în cadrul proiectului interministerial între MFPR și MADRM, implementat cu suportul Solidarity Fund PL în Moldova în anii 2017-2019.

B. IMPLEMENTAREA PROGRAMELOR DE REVITALIZARE URBANĂ

În anul 2020, Solidarity Fund PL în Moldova a continuat să susțină implementarea Programelor de Revitalizare

Urbană (PRU) la nivel local, lansând apelul de finanțare în cadrul **Fondului Granturilor Mici 2020 – ediția Revitalizare Urbană**. La concurs au aplicat 14 orașe și municipii cu proiecte de revitalizare urbană, opt din ele fiind selectate pentru cofinanțare: **Bălți, Ceadâr-Lunga, Cimișlia, Drochia, Edineț, Rezina, Strășeni și Ungheni**. Printre activitățile implementate, se numără dezvoltarea infrastructurii urbane la scară mică (căi de acces, canalizare, iluminare), reabilitarea zonelor verzi și a spațiilor publice și sprijin pentru dezvoltarea instituțiilor de învățământ, precum și activități sociale și civice, cum ar fi campanii de informare, consultare,

Valoarea investițiilor realizate în cadrul proiectelor constituie **14.8 milioane MDL** (aprox. 700 mii EURO). Din valoarea totală, **6.1 milioane MDL** (aprox. 289 mii EURO sau 41%) a constituit cofinanțarea acordată de Solidarity Fund PL în Moldova, iar restul sumei de **8.7 milioane MDL** (aprox. 412 mii EURO sau 59%) a constituit contribuția proprie a orașelor.

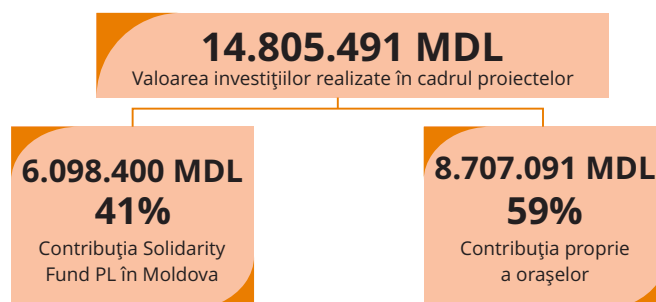

Figura 1: Structura investițiilor în proiectele realizate de GAL-uri

C. SUSȚINEREA CREĂRII REȚELEI NAȚIONALE DE REVITALIZARE URBANĂ

Anul 2020 s-a remarcat prin crearea Rețelei Naționale de Revitalizare Urbană. Inițiativa a venit de la mai multe orașe din țară, iar Solidarity Fund PL în Moldova a susținut, inclusiv juridic, echipa de lucru care a înființat Rețeaua. Pe parcursul lunii iulie 2020, 10 orașe și municipii (Bălți, Căușeni, Ceadâr-Lunga, Cimișlia, Edineț, Ocnița, Rezina, Soroca, Strășeni, Ungheni) au semnat Declarația de principii și Memorandumul cu privire la crearea Rețelei Naționale de Revitalizare Urbană.

În decembrie 2020, a avut loc Adunarea de Constituire la care au participat reprezentanți ai 13 orașe din Moldova, reprezentanții MADRM, MFPR, precum și alte organizații partenere. În cadrul Adunării, a fost oficial înființată Rețeaua Națională de Revitalizare Urbană, a fost ales Consiliul de Administrare și s-a decis înregistrarea unei organizații obștești.

Rețeaua este un for informal al orașelor ce va forma o voce unică pentru orașele din Moldova ce tind să consolideze abordarea de Revitalizare Urbană și alte instrumente de dezvoltare urbană durabilă. Prin intermediul rețelei, orașele își vor consolida capacitățile profesionale, instituționale, vor atrage fonduri, vor crea parteneriate și proiecte comune pentru a îmbunătăți calitatea vieții în orașele din Moldova.

D. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR LOCALE ȘI COOPERĂRI EXTERNE

În perioada noiembrie-decembrie 2020, Solidarity Fund PL în Moldova a susținut organizarea și derularea activităților de consolidare a capacităților în domeniul revitalizării urbane, desfășurate la inițiativa și cu sprijinul MFDRP. Experții din Polonia au livrat ateliere, seminare și consultații pe subiectul proiectelor inovative de revitalizare urbană și exemple de cooperare între orașele poloneze. La aceste activități au participat reprezentanții orașelor din Moldova, ADR-urilor și alți actori interesați.

În octombrie 2020 a început implementarea proiectului „Public4MSME – Sharing economy model as a resource for MSMEs during COVID-19 recovery time” (Public4MSME – Împărtășirea modelului economic ca o resursă pentru gestionarea Întreprinderilor Micro, Mici și Mijlocii în perioada de recuperare COVID-19), în care Solidarity Fund PL în Moldova are un rol activ. Proiectul este coordonat de Agenția de Dezvoltare Mazovia, Polonia în cooperare cu parteneri din țările V4 și Ucraina, cofinanțat de Fondul Internațional Visegrad. Scopul proiectului este de a colecta și a face schimb de experiență cu privire la activitățile de consolidare a IMM-urilor în timpul recesiunii economice cauzate de pandemia COVID-19, precum și în timpul fazei de recuperare. În anul 2020 a fost pregătită metodologia de cercetare, a fost analizată situația curentă și au fost colectate aproximativ 40 de exemple de activități la nivel național și ale orașelor din Moldova pentru sprijinirea IMM-urilor în timpul pandemiei.

DEZVOLTAREA COMUNITĂȚILOR LOCALE PE AMBELE MALURI ALE NISTRULUI

În anul 2020, s-au făcut totalurile proiectului „Acces pentru succes: parteneriate pentru dezvoltarea comunitară durabilă” (A2S) în care s-au aplicat pe larg principiile instrumentului de dezvoltare locală de Consolidare a Măsurilor de Încredere. Acțiunile proiectului au fost îndreptate spre dezvoltarea la nivel de comunitate a 30 de localități de pe ambele maluri ale râului Nistru care și-au unit forțele în 15 parteneriate. Solidarity Fund PL în Moldova a fost parte la întreg procesul de implementare în cooperare cu organizațiile locale EcoContact, Ecospectr și Moștenitorii.

În cadrul proiectului, au fost organizate ateliere de lucru pentru liderii locali (reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale și grupuri informale de rezidenți), o serie de vizite de studiu în Polonia (activități în 2018), totodată oferindu-se și cofinanțare pentru proiecte de dezvoltare locală (activități în 2019). În cadrul conferinței de încheiere a proiectului au fost analizate rezultatele înregistrate și a fost prezentat un Studiu privind creșterea eficacității cooperării între localitățile de pe ambele maluri ale Nistrului, care a definit, de asemenea, principiile de bază ale eforturilor pentru consolidarea încrederii între comunitățile de pe ambele maluri ale Nistrului.

Reprezentanța a pregătit două activități legate de dezvoltarea locală pe malul stâng al râului Nistru, care nu au putut fi continuate din cauza pandemiei COVID-19. A fost dezvoltat un concept pentru a crea un GAL pilot pe malul stâng al Nistrului - acțiunea urma să fie cofinanțată de Agenția Elvețiană de Dezvoltare, dar din cauza restricțiilor pandemice, în martie 2020 decizia privind cofinanțarea a fost suspendată. În iulie, Reprezentanța a elaborat regulile pentru cofinanțarea proiectelor mici de parteneriat (în sumă de până la 12.5 mii EURO), implementate prin parteneriate stabilite în cadrul proiectului A2S. În septembrie, 5 proiecte au fost recomandate pentru finanțare. Cu toate acestea, în octombrie 2020, Consiliul de Coordonare a Asistenței Tehnice și Umanitare de la Tiraspol a suspendat aprobarea pentru implementarea activităților pe malul stâng al Nistrului până în februarie 2021, din cauza restricțiilor pandemice.

În 2020, procesul de Consolidare a Măsurilor de Încredere a tranzitionat în A2S+, proiect ce permite ca parteneriatele stabilite în prima ediție a proiectului să beneficieze de noi oportunități de colaborare.

Legendă: Eveniment de totalizare A2S.

Foto: SFPL în MD

RĂSPUNS LA PANDEMIA COVID-19

Anul 2020 a fost marcat de începutul pandemiei COVID-19 în Republica Moldova, primele cazuri fiind confirmate în luna martie. În noile circumstanțe, activitatea organizației a fost regândită și extinsă pentru a sprijini sistemul de sănătate în lupta împotriva virusului. În același timp, au fost adaptate și procesele interne ale fundației, astfel încât să corespundă noilor cerințe de protecție și distanțare în vederea prevenirii infecției și asigurarea activității fundației în contextul nou.

La mijlocul lunii martie 2020, odată cu apariția crizei provocate de COVID-19, organizația și-a mobilizat resursele pentru revizuirea acțiunilor și bugetelor planificate pentru anul 2020. Astfel, eforturile au fost concentrate în două direcții importante:

1. INIȚIEREA ACȚIUNILOR DE SUPORT PENTRU SISTEMUL DE SĂNĂTATE DIN REPUBLICA MOLDOVA PRIN LANSAREA FONDULUI DE URGENȚE.

Fondul în valoare de 45.8 mii EURO a fost lansat în finele lunii martie și direcționat pentru acțiuni concrete de luptă împotriva noului virus (vezi figura 2). Sursele Fondului au fost alocate pentru achiziționarea materialelor și dispozitivelor specifice – costume de protecție, concentratoare de oxigen, soluții dezinfectante, pulverizatoare, măști de protecție și alte accesorii medicale.

În luna mai, **38 de concentratoare de oxigen** au fost aduse la Chișinău și livrate la 30 de spitale din toată țara, inclusiv instituțiilor medicale de pe malul stâng al râului Nistru.

Fondul a fost implementat în colaborare cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova.

Figura 2: Fondul de Urgență

De asemenea, organizația a asigurat aspectele juridice și logistice pentru transferul de echipamente, care au ajuns în Republica Moldova ca parte a convoiului umanitar organizat de oficiul central Solidarity Fund PL, în parteneriat cu Serviciul de Stat de Pompieri din Republica Polonia în iunie 2020. Adicional, aproximativ 3% din Fondul de Dezvoltare Rurală LEADER-UE a fost alocat activităților pentru combaterea efectelor pandemiei în funcție de nevoile identificate de GAL-urile partenere.

Legendă: SFPL în MD împreună cu Ambasada Poloniei donează concentratoare de oxigen pentru spitalele din Republica Moldova.

Foto: SFPL în MD

2. AJUSTAREA PROCESELOR INTERNE ÎN CADRUL ORGANIZAȚIEI PENTRU CONTINUAREA ACȚIUNILOR DE DEZVOLTARE LOCALĂ ÎN CONDIȚII DE PANDEMIE.

Pentru asigurarea continuității proceselor de dezvoltare locală în condiții de COVID-19, organizația a actualizat Planul Anual de Acțiuni (PAA), astfel încât să asigure respectarea măsurilor de protecție pentru angajați și parteneri. Acest lucru a fost posibil datorită reorganizării eficiente a activității, prin implicarea sporită a membrilor echipei, digitalizarea proceselor la nivel organizațional și stabilirea unei rețele largi de parteneri locali, care a permis continuarea activităților în teren. Astfel, organizația a continuat să implementeze activitățile în conformitate cu prioritățile stabilite în PAA, cu excepția evenimentelor colective (inclusiv Conferința LEADER), care au fost anulate din cauza stării pandemice.

BUGET

Activitatea organizației în Republica Moldova este susținută de diverși parteneri de dezvoltare. Ca și în anii precedenți, în anul 2020, acțiunile demarate de organizație în localitățile rurale și urbane ale țării au fost susținute financiar de Polish aid, Uniunea Europeană și USAID, bugetul gestionat de organizație fiind în mărime de peste **1.45 milioane EURO**.

Bugetul gestionat de Solidarity Fund PL in MD

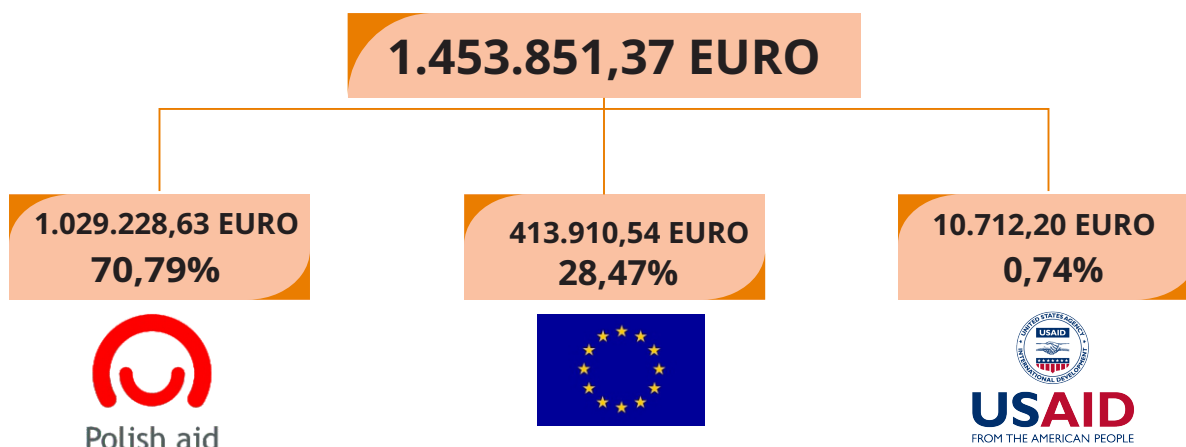
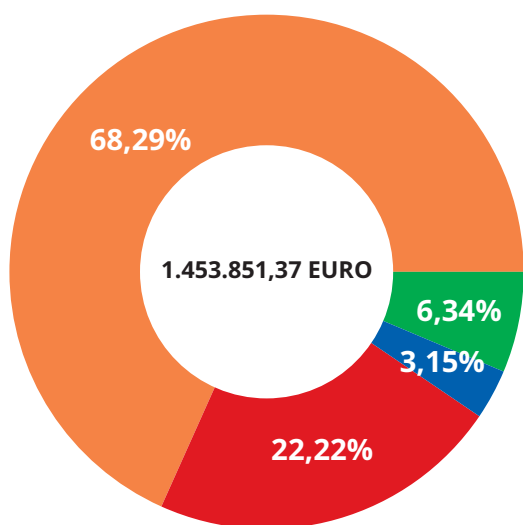

Figura 3: Bugetul total conform sursei de finanțare

În anul 2020, Solidarity Fund PL în Moldova:

- a oferit 45 granturi în valoare de peste 992.8 mii EURO pentru dezvoltarea locală;
- a alocat aproximativ 92.2 mii EURO pentru asistență tehnică și activități de consolidare a capacităților;
- a oferit aproximativ 45.8 mii EURO pentru Fondul de Urgență lansat ca urmare a situației pandemice;
- a alocat peste 323 mii EURO pentru costurile administrative.

Solidarity Fund PL in MD	Suma, EURO	%
Granturi (45)	992.802,27 EURO	68.29%
Costuri administrative	323.028,62 EURO	22.22%
Costuri de program	92.191,11 EURO	6.34%
Fondul de Urgență	45.829,37 EURO	3.15%

Figura 4: Structura cheltuielilor

Bugetul anual al organizației este distribuit în baza unei formule prestabilite - **70%/10%/20%**. Aceasta presupune că cea mai mare parte a banilor este alocată sub formă de granturi pentru sprijinul financiar al proiectelor care generează impact în comunitățile locale. Restul sumei reprezintă bani prevăzuți pentru costuri soft și asigurarea activității echipei.

Astfel, în 2020, cea mai mare parte a bugetului (992,8 mii EURO sau 68,29%) a fost prevăzută pentru granturi. Din aceasta, peste 653,7 mii EURO au fost distribuiți pentru dezvoltarea rurală și anume, pentru cofinanțarea micro-proiectelor implementate de GAL-uri în satele din Republica Moldova, peste 242 mii EURO direcționați către dezvoltare urbană pentru susținerea programelor de revitalizare urbană, iar circa 97 mii EURO au fost alocați pentru pilotarea instrumentelor de dezvoltare economică, în cadrul Inițiativelor Pilot.

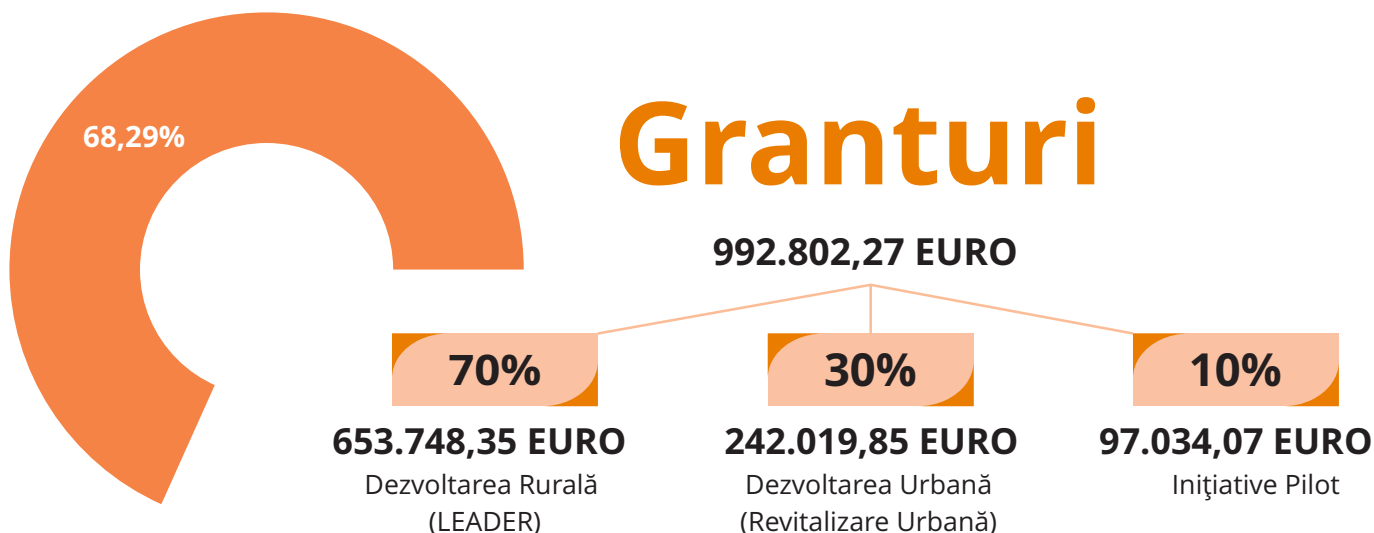

Figura 5: Structura granturilor oferite

Legendă: Familia Gîscă, proprietarii Casei Rurale „La Bunica” au beneficiat de suport din partea GAL-ului „Hora Ciulucului”, susținut de SFPL în MD, pentru amenajarea unui foișor.
Foto: RNL

ANEXA 1: Lista proiectelor finanțate

#	Program	Denumirea proiectului sau specificul	Partenerul Proiectului	Raion	Surse SFPL în MD (MDL)
1	Program de Dezvoltare Rurală	Dezvoltarea instituțională a Rețelei Naționale LEADER și oferirea suportului metodologic pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală și consolidarea GAL „Ecouri Nistrene”	AO Rețeaua Națională LEADER din Republica Moldova	N/A	326 250
2	Fondul de Dezvoltare Rurală EU-LEADER 2020 (abordarea LEADER pentru prosperitate rurală în Republica Moldova)	Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Lunca Prutului de Jos”	A.O. „Lunca Prutului de Jos”- GAL Lunca Prutului de Jos	Cahul	875 000
3		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Bazinul Lacului Ghidighici”	A.O.„Liga Civică” - GAL Bazinul Lacului Ghidighici	Strășeni	775 000
4		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Valea Cuboltei”	A.O. „Asociația pentru Dezvoltare și Cooperare NORD” - GAL Valea Cuboltei	Drochia	775 000
5		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Colinele Tigheciului”	Asociația Obștească de dezvoltare durabilă în mediul rural „Rădăcini Solidare” - GAL Colinele Tigheciului	Cantemir	775 000
6		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Serpentina Nistrului”	A.O. Asociația de Tineret „Șansa” - GAL Serpentina Nistrului	Anenii Noi	675 000

#	Program	Denumirea proiectului sau specificul	Partenerul Proiectului	Raion	Surse SFPL în MD (MDL)
7		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Bugeac Kilim”	O.O. «Kilim dolayi» - GAL Bugeac Kilim	UTA Găgăuzia	625 000
8		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Plaiul Codrilor”	A.O. „Creativ-Art” - GAL Plaiul Codrilor	Strășeni	675 000
9		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Lunca Bîcului”	A.O. „Inițiativa Tinerilor pentru Comunități Prospere” - GAL Lunca Bîcului	Strășeni	675 000
10		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Baștina Gospodarului”	A.O. „Împreună pentru oameni” - GAL Baștina Gospodarului	Orhei	675 000
11		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Calea Dropiei”	A.O. „Viitorul din Maramonovca” - GAL Calea Dropiei	Drochia	675 000
12		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Cișmeaua Sudului”	O.O. „Grupul de Acțiune „CIȘMEAUA SUDULUI” - GAL Cișmeaua Sudului	Vulcănești	675 000
13		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Movila Măgura”	A.O. „Viitorul” din s. Sărata Veche - GAL Movila Măgura	Fălești	635 000
14		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Drumul Gospodarilor”	A.O. „LOCALINVEST” - GAL Drumul Gospodarilor	Rîșcani	795 000

#	Program	Denumirea proiectului sau specificul	Partenerul Proiectului	Raion	Surse SFPL în MD (MDL)
15		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Jemciujyna Yuga”	A.O «Maibutne Musait» - GAL Jemciujyna Yuga	Taraclia	675 000
16		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Gagauz Korafłari”	O.O. “Asociația de Dezvoltare Economica a Regiunilor” - GAL Gagauz Korafłari	UTA Găgăuzia	875 000
17		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Hora Ciulucului”	A.O. Centrul de Orientare și Promovare Europeană „DIALOG” - GAL Hora Ciulucului	Sîngerei	675 000
18		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Steaua Bugeac”	A.O. Grupul de Acțiune Locală „Steaua Bugeac” - GAL Steaua Bugeac	UTA Găgăuzia	675 000
19		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Eco Duz Ialpușel”	A.O. „Centrul de Inițiative Civice” - GAL Eco Duz Ialpușel	UTA Găgăuzia	675 000
20		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Stâncile Prutului”	A.O. „Centrul de Consultanță și Școlarizare în Agricultură” în Glodeni - GAL Stâncile Prutului	Glodeni	875 000
21		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „33 de Vaduri”	A.O. „Inima Nordului” - GAL 33 de Vaduri	Ocnița	875 000
22		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Lunca Răutului”	A.O. „Pro Comunitate Băhrinești” - GAL Lunca Răutului	Florești	684 600
23		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Valea Halmagei”	A.O. „EGRETA” - GAL Valea Halmagei	Cahul	200 000

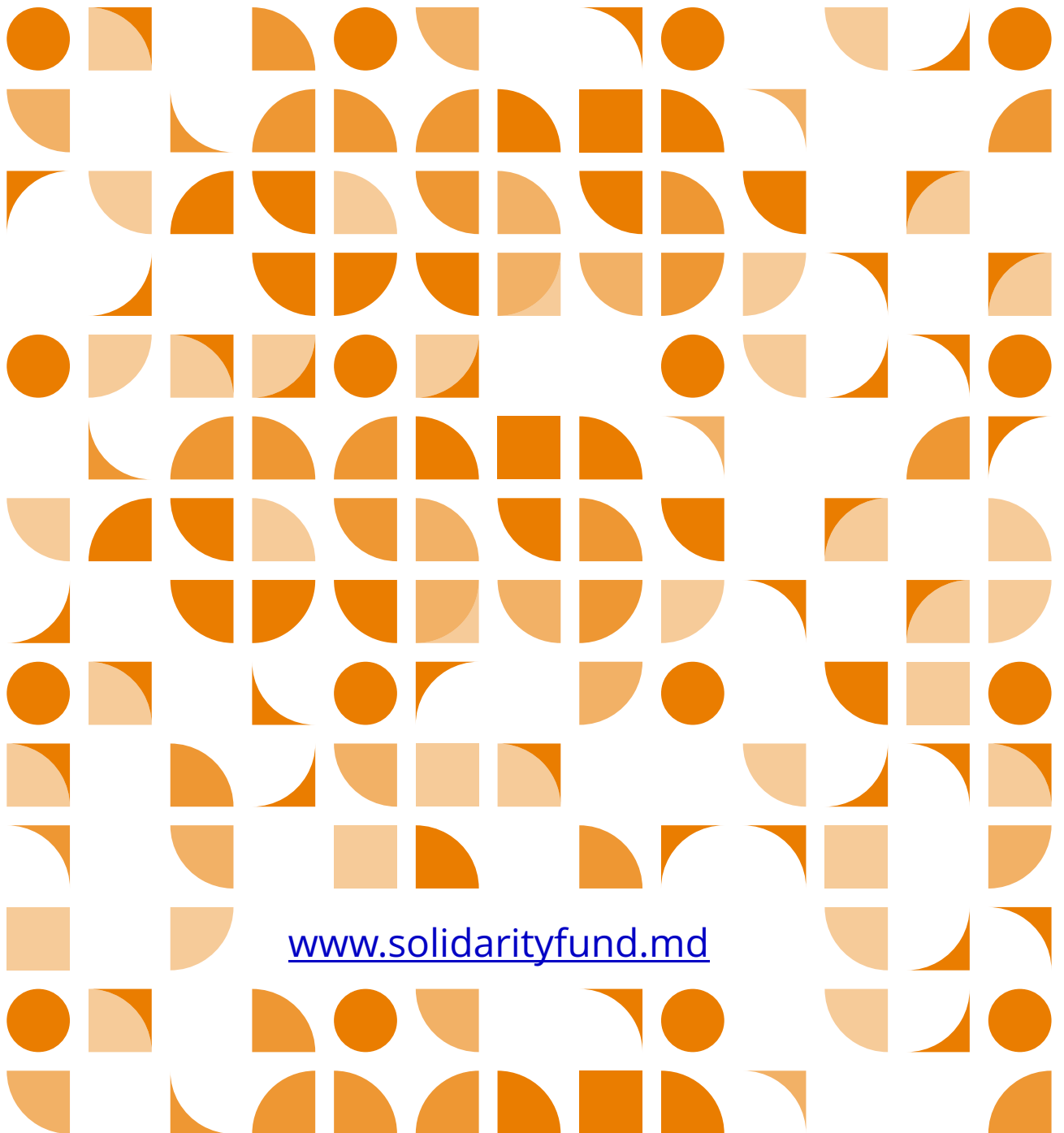
#	Program	Denumirea proiectului sau specificul	Partenerul Proiectului	Raion	Surse SFPL în MD (MDL)
24		Implementarea activităților în cadrul GAL-ului „Dolina Rodnikov”	A.O. Asociatia Femeilor din Copceac „Nadejda” - GAL Dolina Rodnikov	UTA Găgăuzia	200 000
25	Fondul Inițiativelor Pilot LEADER-UE, 2020	n/a	CÎ „GHIDAPISGRUP”	Hîncești	560 000
26		n/a	GȚ „TOPCIU MARIANNA HARALAMPI”	Ceadîr-Lunga	375 000
27		n/a	GȚ „YGRICK-GRUP”	Ștefan Vodă	370 000
28		n/a	GȚ „DUMITRU CHITORAGĂ”	Ungheni	350 000
29		n/a	SRL „PRISVIO”	Sîngerei	334 600
30		n/a	SRL „FLOARE DE CIREȘ”	Ialoveni	370 000
31		n/a	SRL „CABOSAL”	Orhei	221 675
32		n/a	GȚ „CHIRIAC PIOTR”	Taraclia	267 400
33		n/a	SRL „AMORUS-TUR-RURAL”	Dubăsari	301 250
34		n/a	SRL „BAURLUKHOUSE”	Taraclia	370 000
35		n/a	SRL „RUMIX-STIL”	Cahul	116 100
36	n/a		Primăria mun. Bălți	mun. Bălți	230 000
37	Revitalizare Urbană, ediția 2020	„Regîndirea spațiului public în zona de revitalizare din municipiul Bălți: suport pentru consolidarea coeziunii sociale și identității locale”	Primăria or. Ceadîr Lunga	UTA Găgăuzia	1 180 000

#	Program	Denumirea proiectului sau specificul	Partenerul Proiectului	Raion	Surse SFPL în MD (MDL)
37	Revitalizare Urbană, ediția 2020	„Regândirea spațiului public în zona de revitalizare din municipiul Bălți: suport pentru consolidarea coeziunii sociale și identității locale”	Primăria or. Ceadâr Lunga	UTA Găgăuzia	1 180 000
38		Creșterea atractivității zonei de revitalizare pentru familiile tinere și tinerii	Primăria or. Drochia	Drochia	375 000
39		Promovarea modului activ de viață și a interacțiunii comunitare prin crearea oportunităților de agrement în zona de revitalizare „Valea Curechiului a orașului Drochia”	Primăria or. Cimișlia	Cimișlia	344 000
40		Revitalizarea urbană a sectorului Școlii Profesionale – pentru o zonă mai atractivă și prietenoasă	Primăria or. Edineț	Edineț	1 186 500
41		Revitalizarea spațiilor comune pentru îmbunătățirea calității vieții	Primăria or. Ungheni	Ungheni	1 126 500
42		„Eficientizarea infrastructurii publice în cartierul Ungheni Vale”	Primăria or. Rezina	Rezina	1 136 400
43		Crearea unui spațiu multifuncțional destinat activităților sportive	Primăria or. Strășeni	Strășeni	375 000
44		Condiții mai bune pentru copii de vîrsta preșcolară din sectorul „La Ikar” (Gradinița Nr.3 Ghiocel), municipiul Strășeni	A.O. Rețeaua Națională LEADER din Republica Moldova	mun. Chișinău	375 000
45	Program de Dezvoltare Rurală	Scopul contractului este implementarea activităților care vizează consolidarea capacităților instituționale și dezvoltarea Rețelei Naționale LEADER din Republica Moldova.	A.O. Rețeaua Națională LEADER din Republica Moldova	mun. Chișinău	511 500
45		Scopul contractului este implementarea proiectului „Abordarea LEADER Pentru Sprijinirea Dezvoltării Rurale” care vizează crearea de noi GAL-uri în cadrul componentei 1- LEADER Inception a proiectului „LEADER pentru Moldova Rurală”			347 568,95 883 630,43 351 160,50

Solidarity Fund PL
in Moldova

DEZVOLTAREA COMUNITARĂ E DESPRE OAMENI

www.solidarityfund.md